

ARIN DİLLİGİL BAYRAKTAROĞLU

Bir
ALİYE RONA
Vardı

Remzi Kitabevi

Doç. Dr. ARIN DILLİGİL BAYRAKTAROĞLU Cambridge Üniversitesi Lucy Cavendish Kolejinin 1986'dan bu yana üyesi olup üniversitede uzun yıllar Türk Dili ve Edebiyatı alanında öğretim üyeliği yaptı. Toplum-dilbilim (sociolinguistics) kapsamında Türk dili ve kültürüyle ilgili uluslararası yayınevleri tarafından yayımlanmış kitapları ve bilimsel makaleleri bulunmaktadır. *Bir Türk Ailesinin Öyküsü (Portrait of a Turkish Family)* çevirisi 1998'de, *Frederic Chopin ve 101 Seçme Mektup* 2024'te basıldı. Yayımlanmış öteki kitapları şunlardır: *Nüzhet: Nâzım Hikmet'in Minnacık Kadını* (2022), *Muhteşem Kuzenler* (2023).

Arın Bayraktaroğlu hâlen British Association for Turkish Area Studies'in yönetim kurulu üyesi olup İngiltere'deki Chartered Institute of Linguists kuruluna 2003 yılında kıdemli üye (Fellow) olarak seçildi. İngiltere Türk Dernekleri Federasyonu tarafından "Başarı Ödülü" ile (2019) onurlandırıldı.

ARIN DİLLİGİL BAYRAKTAROĞLU

Remzi Kitabevi

BİR ALİYE RONA VARDI / Arın Dilligil Bayraktaroğlu

© Remzi Kitabevi, 2024

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Yayına hazırlayan: Sevrin Uysal

Kapak tasarımı: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-2199-9

BİRİNCİ BASIM: Ekim 2024

Kitabın basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah., Matbaacılar Sitesi

4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul

Sertifika no: 44903 / Tel (212) 629 0615

*“Ayşe” Serpil Alp’e,
Sezer Dayıoğlu’na ve
Rahmi Dilligil’e
en içten teşekkürlerimle...*

SUNUŞ

Cumhuriyetin kuruluşundan önce başlayan ve ilk konulu filmi (1917’de Sedat Simavi’nin yönettiği) *Pençe* olan Türk Sineması, en verimli çağını yirminci yüzyılın ikinci yarısında yaşamıştır. O zamanki adıyla kısaca Yeşilçam diye bilinen Türk Sinema çalışmaları, pek çok oyuncunun, senaristin ve yönetmenin çekirdekten yetiştiği enerjik bir sektör yaratmış, toplumdaki sosyal değişimleri yansıtmasının yanı sıra yeni değişimlere yol açmasıyla da halk ile sanatın karşılıklı etkileştiği alanlardan birisi olmuştur. Televizyon öncesinde büyük kitlelerin kolayca ulaşabileceği tek görsel platform konumuyla sinema, seçkin azınlıklara hitap eden bir sanat dalı değil, kamusal yarara sahip, mümkünse düşünmeyi de teşvik eden bir eğlence türü hâline gelmiştir.

Bu kitapta hayatı anlatılan Aliye (Dilligil) Rona, 1947-1994 aralığında Türk Sineması’na karakter oyuncusu olarak emek veren öncüler arasındadır. Yarattığı unutulmaz kişilikler belleklere işlenmiştir. Gençlik yıllarında ağabeyi ünlü tiyatro adamı Avni Dilligil’in teşvikiyle önce Samsun’da, sonra İstanbul’da Halkevi sahnelerine çıkmış olan Aliye, 1946’da gene ağabeyinin önderliğinde İzmir Şehir Tiyatrosunda üstlendiği rollerle profesyonel oyunculuğa geçmiştir.

Beyaz perdede ilk defa 1947 yapımı *Kerem’in Çilesi* filminde görünmesine ve bunu izleyen on beş yıl pek çok yapıtta rol almasına rağmen Aliye Rona’yı en uzun süre bellekte tutan görüntü, 1962 yılına ait *Yılanların Öcü* filmindeki “Irazca Ana” rolü olmuştur. Keskin yüz hatları, us-

ta oyunu ve erkek egemen toplumda inandığını cesurca savunan Anadolu kadını imajıyla Aliye Rona, o günkü film festivallerinde en başarılı kadın oyuncu ödülünü alabilirdi ama ne yazık ki Türkiye'deki iki önemli festival o tarihte daha henüz kurulmamıştı. Eğer tarihler uygun düşseydi 1964'te başlayan Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde veya 1969'da başlayan Adana Altın Koza Film Festivali'nde en yüksek ödüle layık görülmesi kaçınılmazdı. Gene de bu festivallerde sonraki yıllarda üç kez "En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu" ödülünü almayı başarmış, vefatından iki yıl önce de Altın Koza Festivali'nde verilen "Yaşam Boyu Onur" ödülünün sahibi olmuştu.

Yılanların Öcü'nü izleyen otuz yıl boyunca Aliye Rona ya "İrazca Ana" karakterine benzer kişilikleri ya da salon filmlerindeki "kötü" kayınvalide karakterlerini beyaz perdeye taşıdı. Hakkında sayısız gazete haberi çıktı, çeşitli akademik çalışmalara konu oldu⁽¹⁾ ama bu çalışmalarda onun özel hayatına değinilmedi. Bir insan olarak hangi değerleri taşıdığı merak edilmedi ya da bunlar mesnetsiz bilgilerle geçiştirildi. Doğrusallığı araştırılmayan yanlışlar, insafsızca bir kaynaktan öbür kaynağa taşındı. Hangi yıl ve ay doğduğu, hangi ortamlarda yetiştiği, yaşamında hangi iniş ve çıkışlardan geçtiği, hangi hayalleri kurduğu, hangi ilişkileri sürdürdüğü ve ömrünü nasıl tamamladığı gibi "insani" özellikleri irdelenmedi. Beyaz perde görüntülerinin arkasında bir gölge hâlinde kalan diğer Yeşilçam devleri gibi ona da yaşamının son devresinde herhangi bir devlet ya da sivil toplum örgütü eliyle yardım ulaştırılmadı.

Bu kitap, ilk kez Aliye Rona efsanesini, onun yaşam öyküsü içinde ve bir roman kıvamında okuyucuya sunmaktadır. Öykünün kurgusuna aile bireyleri kendi anılarından örnekler vererek katkıda bulunmuştur. Bu kapsamda teşekkür edilmesi gereken kişiler sırasıyla "Ayşe" Serpil Alp, Sezer Dayıoğlu, Rahmi Dilligil, Çiçek Dilligil, Gülşen Dilligil, Azak Kubalı, Aral Kubalı, Ahmed Hüseyini ve Peyami Karaboncuk'tur. Mesleki anılarını bizimle paylaşan sayın Cem Özer'e ve sayın Nilüfer Aydan'a

(1) Işık, Mehmet ve Eşitti, Şakir, Türk Sineması'nda Sıra Dışı Bir Kadın Karakter Olarak Aliye Rona. *Kadın*, 2000, 16(1), 119-141.

Üğureli, Ayşe, "Folklorik bir bakış açısıyla Yeşilçam'da arketipik bir anne: Aliye Rona". *Motif Akademi Halkbilim Dergisi*. 2019, 12(28), 1001-1018.

minnettarız. Ayrıca verdikleri değerli bilgiler nedeniyle sayın Yasin Can Bilgi'ye ve sayın Profesör Mehmet Işık'a da teşekkürü borç biliriz.

Bu kitabın bir başka özelliği de Aliye Rona'nın anı defterinden belirli pasajları kapsamasıdır. Böylelikle okuyucu, Türk Sineması'ndaki pek çok ünlü kişinin deftere yazdıklarını okuyarak meslektaşları tarafından onun nasıl tanındığını görebilir.

Sinema perdesindeki imajlar kurgudur, gerçeği yansıtmaz. Asıl gerçek olan, o imajı yaratan sanatçıdır. Aliye Rona'yı beyaz perdede canlandırdığı karakter kurgularında değil de gerçek yaşamındaki "insan" rolünde tanıtip sevdireyorsa, ona şükran borcu olan yazarın, bu kitabı amacına ulaşmış demektir.

Arın Dilligil Bayraktaroğlu

SUADIYE

1995

*“Aşkım,
Sana yazmamalı
Seni okumalı...
Öperim.”*

HASAN KAZANKAYA
22/6/1966⁽¹⁾

Gülgün, cadde üstünde dolmuşu durdurdu. Apartmanlardan birine doğru yürüdü. Suadiye halkı genellikle toplumun imtiyazlı kesimindedir ama insan merakı sınıf farkı gözetmiyor. Bu Aşşekadın'daki kiracılar da geleni geçeni kapı göz deliğinden, kedileri ise pencere camı arkasından seyrederlerdi. Gülgün, birinci kat tül perdesinin kıpırdadığını gördü ama üstünde durmadı. Asansörle ikinci kata çıktı. Kapıyı açan Hatice'ye elindeki torbayı verdi. “Nasıldı?” diye sordu.

— İyiydi. Hiç sesi çıkmadı. Bilmem uyuyor mu.

— Sen bir zahmet şu narları sık. Suyunu içirelim. Doğal C vitamini. İyi gelir.

Teyzesi felç geçirdiğinden bu yana ikinci kez Almanya'dan gelmişti. Onun yanında bir süre kalarak hasret giderecek ve rahat etmesi için gerekenleri yapacaktı. Eşini ve oğullarını Essen'de bırakmış, onları kendi aile sorunları ile üzmemişti.

Yan odaya girdi. Teyzesi, çıkarken bıraktığı gibi yan yatmaktaydı. Be-

---

(1) Aliye Rona'nın Anı Defteri'nden.

yaz uzun saçları yastık üstünde kıvrım kıvrımdı. Gözleri açıktı. Gülgün iskemlesini yatağa yakın çekti.

— Nasılsın hayatım? Bir şey istiyor musun?

Cevap yok.

— Hatice sana nar suyu sıkıyor. Şimdi getirir.

Çarşafın bozulmuş kısımlarını düzeltti. Sonra yastık üstünde kıvrılarak yatan beyaz saçlara baktı.

— Alişciğim. Şu saçları bıraksan da kessek. Bir güzel siyaha boyasak. Gene on beşinde gibi görünürsün. Bakarsın kısmetin bile çıkar.

O gülerken teyzesinde en ufak bir reaksiyon olmadı. Belli ki söylene-ciddiye almamıştı. Saçları artık hayatının önemli bir unsuru değildi. Aslında her şey onun gözünde değerini yitirmişti. Yaşam bile.

“Aynı yanda uzun süre yatarsa kemikleri bataır,” diye uyarılmıştı birileri Gülgün’ü. Teyzesine sarılarak onu diğer tarafına çevirdi. Bu uyarıyı ciddiye alır, teyzesinin yatış şeklini sıkça değiştirirdi. Konuşmaya devam etti.

— Annemden duymuştum. Senin bu ipek saçlarına ağabeyin arap sabunu sürüp diplerini yakmış. Kökleri azan saçlar daha sonra fişkirmiş. Artık söylenti midir, nedir, bilmem.

Hatice bir bardak nar suyu ile içeri girdi. İçirmekte zorlandılar. Aliye bağırımaya başladı. Ne yapmak lazım, sakinleştirmek için? Gülgün bebek avutur gibi onun saçlarını okşuyordu. Dudak kenarından aşağı akan nar suyunu bir peçete ile sildi. Eğildi, yanağından öptü. Bekledi. Ajitasyon giderek azalmaktaydı. Gazlı su şişesinden birden fişkıran damlacıkların tedricen yatışması gibi tehlike saniyeler içinde şiddetini kaybedip yok oldu.

Gülgün sessizlikte bir süre düşünceye daldı. Sonra komodinin üstündeki defteri alıp sayfaları gelişigüzel çevirdi. İstanbul’a geldiğinden beri her gün defterde yazılanları kısım kısım teyzesine okuyor, ona dostlarını ve eskiden yaşadığı güzel günleri hatırlatmaya çalışıyordu. Bir sayfada durdu.

— Bak maviş kardeşin sana ne yazmış:

“Büyük sanatkâr Aliye Ablacığma candan sevgi ve hürmetler.

Fatma Girik”

— Hem içi hem de dışı güzel bir kadındı. Bir tane daha okuyayım mı?

Baktı, Aliye yanıt vermiyor, defterde yeni bir sayfa çevirdi:

“Sanata ve sanatçıya değer veren bir toplumu mutlaka yaratacağız, Aliye Abla, hiç kuşkun olmasın.

Tarık Akan, 9.11.1988”

— Yılmaz Güney şöyle yazmış:

“İnsanın çok ucuz olduğu bu düzende yaşama ve mücadele gücümüzü dostlardan alıyoruz... Dostlar sağ olsun.

Yılmaz Güney, 6 Kasım 1964 – Etiler”

— Bu da beyaz perdenin sultanı Türkân Şoray’dan:

“Sevgili Aliye Ablacığım. Sizinle beraber çalıştığım zamanlar sanatınızdan çok şeyler öğrenmeye gayret ediyorum. Mesleğimin değerinin siz ablamın şahsında ne kadar kıymetli olduğunu hissederek gururlanıyorum. Hanımefendiliğinizden, dostluğunuzdan zevk, sanatınızdan ders alarak daha nice filmde beraber olmamızı temenni ederim.”

— Bir tane daha okuyayım, ondan sonra uyuyacağız:

*“Ekseriya sabaha karşı
Kurşuna dizilir mahkûmlar
Bir sünger taşına döner
Anne sütünden yapılan heykel
Bari şu trampetler çalmasa
İnsan gürültüye gitmese.
Gürültüye gitmemek lazım Aliye Rona.”*

— Orhon Murat Arıburnu yazmış. 28 Ocak 1965’te. Felsefe yanı kuvvetliymiş rahmetlinin.

Gülgün defteri kapatıp komodinin üstüne bıraktı.

— Oh, rahatladın, çok şükür. Şimdi kapat gözlerini uyumaya çalış. Belki rüyanda kendini görür, ömür boyu yaşadığın ve yaşattığın güzellikleri hatırlarsın.

Hatice ile birlikte ayaklarının ucuna basarak odadan çıktılar. Kapıyı usulca kapattılar.

DERAA

1911

Rahmi Efendi, beyaz frenk gömleğinin yakasına siyah boyun fularını taktı. Sonra çekmeyi açıp gümüş Mecidi nişanını çıkarttı. Bir zamanlar sürekli oturduğu Hayfa'dayken vermişlerdi kendisine bunu. Nişanla gelen beratta "Rahmi Efendi'ye hüsnü hizmetlerinden dolayı tevdi edilen 5. Rütbeden Mecidi Nişan Beratı. 24 zilhicce 1322" yazısı okunuyordu. Demek ki 1 Mart 1905 tarihinde almıştı nişanı. Merasim Hayfa'nın Hicaz Demiryolu'na bağlanması nedeniyle dikilen Sütunu Ali anıtı yanında gerçekleştirilmişti. Rahmi Efendi'nin, Şam'daki zenginlerden Demiryolu için topladığı bağışlar o kadar yüksek olmuştu ki Komisyonu Ali'ye bağlı İnşaat ve Muamelat Nazırı Kazım Paşa, Saray'a gönderdiği üstün hizmet listesine onun ismini de eklemişti. Birden gözlerinin önüne, nişan takılırken meslektaşlarının kıskanç bakışlarla onu izlemesi geldi. Mektebi Sultanide öğrendiği Fransızca ile zaten ayrıcalıklı bir durumu vardı. Üstelik uzun boyu, zarif yüz hatları, düzgün hitabeti ile de her zaman yaşlıları arasında göze çarpardı. Şimdi bir de Sultan Abdülhamid Han'ın layık gördüğü ödül ile itibarı daha da artmıştı. Gülümsedi.

Gömlek üstüne ceketini giydi. Yaka hizasında bir yer belleyip oraya Mecidi nişanını ilişti. Sonra aynaya biraz daha yaklaştı. O da ne? Burun deliğinden dışarı taşan cesur bir kıl tanesi. Kaşları çatıldı. Serfinaz'ı uyandırmamak için onun çekmesini daha itinalı açtı. Karısının cımbızını alıp sanki kök salmış pancar yolar gibi maceracı kılı hırsıyla çekip ko-

pardı. Ama bu arada Serfinaz uyanmış, gözlerini açmıştı. Çarşaf örtüyü üstünden sıyırdı, “Bugün gene sıcak,” diye iç çekti. Bu Deraa şehrinde zaten sıcak olmayan gün yoktu ki. Beyaz teni, kumral saçları ve pembe dolgun yanakları ile yatakta Balkan güzelliğini sergiliyordu. Selanik’ten İstanbul’a göçmüş bir aileye mensuptu. Vücut ölçüleri değişmiş olmasına rağmen görüntüsü hâlâ yürek yakıcıydı. “Giyinmişsiniz,” diyerek doğrulmaya çalıştı ama nafiye. Kalkıp oturamadı. Rahmi Efendi, kendisine önce Avni ve ardından Mürüvvet gibi iki evlat vermiş karısının saçlarını okşadı. Hamileliğinin son günlerinde olduğu için rahat hareket edemediğini görüyordu. Yataktan kalkabilecek durumda olsa bu hazırlık devresinde kocasını yalnız bırakmaz, onu giydirir, kahvaltısını hazırlar, iş yerine öyle gönderirdi. Ne var ki son aylarda kuvvetten düşmüş, eski canlılığını kaybetmişti.

— Rahatsız olma, kanaryam. Hazırım ben. Gidiyorum. Sen dinlenmene bak.

— Kaçta dönersiniz?

— Belli olmaz. İstanbul’dan Kazım Paşa’nın adamı geliyor. Tören mören yapacağız. Onlar ayrılana kadar oradayım. Bakarsın geç gelirim. Bakarsın hiç gelmem.

Bu “Hiç gelmem”i son zamanlarda sık duyar olmuştu Serfinaz. İçi burkuldu. “Gene trene atlayıp birkaç günlüğüne ya Şam’a ya da İstanbul’a gidecek herhâlde,” diye düşündü. Döndüğünde muhtemelen devlet dairesinde görüştüğü kişileri anlatacaktı ev sakinlerine ama bütün aile biliyordu ki zamanının çoğunu devlet erkânı ile değil, belki Şam’daki diğer karısı Şerife ile, belki de Gülşen’in İstanbul Yeldegirmeni’ndeki evinde, o ve dört yaşındaki oğlu Fahri ile geçiriyor.

Rahmi Efendi’nin Şam’daki günleri Serfinaz’dan önce başlamıştı. Hicaz Demiryolu inşaatındaki görevi için ilk kez Şam’a gönderildiğinde, daha ayağının tozunu silemeden kendisini Hüseyinlerin kızı Şerife’nin koynunda buluvermişti. Hüseyini ailesi Şam’daki mümtaz Küçük İstanbul semtinin eşrafındandı ve bölgede itibar sahibiydiler. Kızlarının bu gezgin demiryolcunun peşinde diyar diyar gezerek helak olmasını istememişler, mutlaka Şam’da bir ev açmasını şart koşmuşlardı. Gene de ilk torunları Şevki’yi zaman zaman Rahmi Efendi’nin alıp başka yerlere götürmesini engellemiyorlardı.

İstanbul macerası ise başka bir hikâye idi. Bir ahbab evinde rastladığı Gülşen'i imam nikâhı ile Deraa'ya getirebilirdi ama buna cesaret edemiyordu. Hem buradaki düzeni altüst etmek istemiyor ve Serfinaz'ı üzmemekten çekiniyordu hem de ve daha da önemlisi dedikodulardan korkuyordu. Yeldeğirmeni'ndeki mahalle sakinleri cilveli Gülşen hakkında konuşmaya pek meraklıydı. Türlü türlü hikâyeler üretirlerdi onunla ilgili. Gerçi Rahmi Efendi ile tanışmasından bu yana Gülşen kimseyle görüşmüyor, evinde suya sabuna dokunmadan oturuyor ve herhangi bir dedikoduya fırsat vermiyordu ama insanlar bir kişiyi nasıl bellemişse onun hakkındaki fikirlerini zaman içinde değiştirmiyorlardı. Rahmi Efendi el âlemin gevezeliği nedeniyle Osmanlı devlet teşkilatında yükseldiği noktayı tehlikeye atamazdı. O nedenle tercihini, canı çektiğinde uzun tren yolculuğunu da göze alarak İstanbul'a kısa sürelerle gitmekten yana yapmıştı. Böylelikle Gülşen'den olan oğlu Fahrî'nin gelişimini de gözleme fırsatı oluyordu.

Sahanlıktaki raftan aldığı fesini kumral saçları üstüne itina ile otururken yan odadan fırlayan küçük kızı Mürüvvet koşup babasının bacağına sarıldı.

— Dur bakayım, kanarya yavrusu, dur. Üstüm kırışacak.

Mürüvvet zıplamaya başladı. Bir öpücük almadan babasının gitmesine izin vermiyordu. Rahmi Efendi, onu yanağından öptü, poposuna şakadan bir tokat attı ve bakıcı kadın Satı'nın nezaretinde yatak odasına geri gönderdi.

Kapıdan dışarı adımını attığında bir güneş saldırısı ile hızı kesildi. Kamaşan gözleri arasından bahçe köşesinde oynayan altı yaşındaki Avni'yi ve ondan dört yaş büyük Şevki'yi gördü. Şevki, Avni'ye havada üç elmayı nasıl çevireceğini gösteriyordu. Avni, iki elma ile başa çıkabiliyor ama üçüncü elmayı tutamıyordu.

— Ses yapmayın, ha. Valide uyuyor.

Oğlanlar gülüşmeyi kestiler. İtaatkâr bir şekilde bahçe parmaklığına abanıp babalarının tren lojmanlarının karşısındaki Berber Hilmi Usta'nın yanına gitmesini ve koltuğa oturmasını seyrettiler.

Tıraşı leğen suyuyla yapan berberin çardağı önünde sabah iş öncesi kısa bir kuyruk oluşur, İstanbul'dan gelme görevliler usturayla tıraş olur, bıyıklarındaki hizası bozulmuş yerleri makasla düzelttirir, iş yeri-

ne öyle giderlerdi. Yaşı ileri olanlar tıraş yapanlara eski tabirle hâlâ “perukar” derken, genç nesil İtalyancadan ithal edilen “berber” sözcüğünü benimsemişti.

Hilmi Usta yanındaki tastan bir avuç Arap sabunu alarak elinde köpürttü. Sonra bunu müşterisinin yanaklarına sürüp ustura tıraşına başladı.

— Bıyıkları da biraz düzelt, usta. Dudak yanlarında yanağa doğru uzasın ama burun altını kısa tut.

Rahmi Efendi bu çalışkan Arnavut’a hayrandı. Hilmi Usta çardak altında saç, sakal ve bıyık tıraşı yaparken haremîni ve yakın akrabalarını da evinin bahçesinde oluşturduğu sabun imalathanesinde çalıştırdı. Gerçi ilk karısı Zeynep ebeydi ve şişmanlık nedeniyle zor yürümesine rağmen bir doğum evinden öbürüne koşarak gününü geçirirdi ama daha sonra aldığı genç karısı, ebeden doğma iki kızı, erkek kardeşinin kızları ve oğulları bahçeye kurulmuş düzende gün boyu çalışırlardı. Kimse dur otur bilmez, tandır ocakları için odun toplanır ve parçalanır, defne meyveleri kaynatılır, zeytinler bir eşeğin döndürdüğü taş değirmende ezilir, ezilenler kovalarla taşınıp ahşap tekneye boşaltılır ve bekletilerek yağın akması sağlanırdı. Sonra kazanlara doldurdukları zeytinyağı ile defne yağı karışımına temiz kül dökerler, ardından buna su ilave edip saatlerce karıştırırlardı. Bu yolla elde ettikleri sıvı sabunu Hilmi Usta çardak altı berber dükkânında kullanmakla kalmaz, mahallede ilgilenen komşulara da satardı. Demir yolu sayesinde geçici olarak buraya gelmiş zabıt ve memur aileleri İstanbul’un temizlik kültürünü beraberlerinde getirmişti. Arap mahalleli de onlar gibi taşlıkları sabunlu suyla yıkar, halı ve seccadeleri sabunlu suyla ovalar, hamamda sabunlu bezle temizlenir olmuştu. Gerçi su kıttı ve Şam’dan tanklarla gelen suyu ahalî tutumlu kullanıyordu ama sabun bir sınıf atlama çıtası olarak kabul gördüğünden saygınlık kazanma yolu temizlikten geçiyordu. Böylelikle eskiden havaya sinmiş olan ter kokusu da artık tarihe karışmıştı. Daha güneydeki fellahlar çölde eteklerini kaldırır, buldukları yere çömeler, ihtiyaç giderirdi ama Deraa’nın ahalisi, İstanbullular sayesinde böylesi ilkellikten kurtulmuştu.

Avni ile Şevki, babaları çardaktan ayrılıp tren istasyonu istikametinde gözden kaybolduğunda daha önce oynadıkları köşeye döndüler. Av-

Aliye (Dilligil) Rona, 1947 yılından itibaren 50 yıla yakın Türk Sineması'na karakter oyuncusu olarak emek verdi. Gençlik yıllarında ağabeyi ünlü tiyatro adamı Avni Dilligil'in teşvikiyle profesyonel oyunculuğa geçmiş, çeşitli tiyatrolarda rol almış, *Kerem'in Çilesi* filminde ilk kez beyaz perdede görünmüştü. Keskin yüz hatları, usta oyunu ve *Yılanların Öcü* filminde canlandığı cesur Anadolu kadını "Irazca Ana" karakteriyle sinema tarihinde unutulmayanlar arasında yerini aldı.

Evet, bir Aliye Rona vardı...

Yalnız beyaz perdede canlandığı karakterlerle değil, gerçek yaşamında taşıdığı değerlerle, yetiştiği ortamla, yaşamındaki iniş çıkışlarla, kurduğu hayallerle, sürdürdüğü ilişkilerle, bütün insani özellikleriyle bir efsane oyuncu...

Bu kitap, Yeşilçam'ın güçlü oyuncularından Aliye Rona'nın yaşam öyküsünü bütün gerçekleriyle bir roman akıcılığında sunuyor.

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-2199-9

9 789751 421999

KDV'den muaftr